

*European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen*

Domácí zdroje uhlí v kontextu transformace energetiky EU

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dr. Renata Eisenvortová

Člen Poradní komise EHSV pro průmyslové změny

Severní energetická a.s.

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)

- **poradní instituce Evropské unie**
- založen roku 1957 s posláním poskytovat **odborné poradenství** hlavním orgánům EU
 - Evropské komisi
 - Evropské radě
 - Evropskému parlamentu
- **prostřednictvím „stanovisek“** k návrhům právních předpisů EU a „stanovisek z vlastní iniciativy“ k tématům, která považuje za závažná.

Domácí zdroje energie významné téma:

- **bezpečnost zásobování energií**
(domácí zdroj, kdykoliv k dispozici)
- **vysoká dovozní závislost EU na dovozu zdrojů energie**
(EU dováží více než polovinu energie, kterou spotřebuje, což jí denně stojí přes 1 miliardu €, což je více než čtvrtina celkového dovozu EU).
- v EU je přímo **zaměstnáno** v uhelném průmyslu **240 tisíc lidí**
- **Podpora nestabilních obnovitelných zdrojů a zajištění stability el. sítí**

proto stanovisko z vlastní iniciativy

„**Domácí zdroje uhlí v kontextu transformace energetiky EU**“

Transformace energetiky EU

- Cíl: přechod k nízkouhlíkovému hospodářství
- Nástroje:
 - **energeticko-klimatická strategie do roku 2020**
(20x20x20 -snížení emisí o 20% oproti roku 1990, zvýšit podíl OZE na spotřebě na 20% a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.
 - **energeticko-klimatická strategie do roku 2030**
(40% snížení emisí skleníkových plynů ve srovnání s rokem 1990, 27% podíl OZE na spotřebě energie a 27% úspora energie)
 - **Energetická unie**
(jeden z 6 hlavních bodů je dekarbonizace hospodářství)

+ závěry klimatické konference v Paříži

Uhelný průmysl v Evropě

- **odvětví, které je transformací energetiky hluboce zasaženo**

avšak

- více než čtvrtina elektřiny se v EU vyrábí z uhlí
- 6 členských států EU těží černé uhlí a 10 hnědé uhlí
- v roce 2014 se v EU vytěžilo 401 milionů tun hnědé uhlí a 106 milionů tun černého uhlí

Evropské uhelné regiony

- **jsou nuceny**
 - . **reagovat na transformaci energetiky, která způsobuje útlumy těžby až uzavírání dolů**
 - . **adaptovat se na novou situaci restrukturalizací**
- uhelné regiony však mají **řadu specifík, které změnu a restrukturalizaci znesnadňují** (např. absence nebo nízká míra dovedností a vzdělání, které vyžaduje nový trh práce, málo rozvinutý podnikatelský duch v důsledku vlivu práce ve velkých a mocných podnicích a tím malá ochota pustiti se do samostatného podnikání z obavy z rizika, i absolventi VŠ mnohdy preferují zaměstnanecký poměr před podnikáním, dále nedostatečně rozvinuté kapacity výzkumu a vývoje aj.)

Evropské uhelné regiony

- **k restrukturalizaci často dochází vynuceně, v důsledku krizové situace**, bez náležitých politických závazků a zodpovědnosti iniciátorů ze vzniklou situací a až na kolik výjimek evropské i vnitrostátní orgány uplatňovaly v řadě zemí pštroší politiku.
- **Při tvorbě nového regionálního profilu většinou chybí:**
 - občanský a sociální dialog s občany v komunitách spojených s těžbou uhlí,
 - projevy empatie a snaha o pochopení problémů uhelných regionů
 - spolupráce regionů a vládních institucí
 - finanční kapacity a orgány pro správu a realizaci restrukturalizačních projektů

a situace je často politizována v kontextu politiky ochrany klimatu.

European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen

Evropské uhelné regiony

- **potřebují pro spravedlivou a účinnou restrukturalizaci**
 - cílený plán opatření
 - plánování v předstihu zaměřené na dvě generace, tj. na období 25 -50 let
 - zvýšení atraktivity pro domácí i zahraniční investory
 - úzkou spolupráci národních a regionálních orgánů
 - využívání evropských strukturálních a investičních fondů

*European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen*

Evropský hospodářský a sociální výbor doporučil ve stanovisku, které bylo přijato na plenárním zasedání 25.května 2016 zpracovat

Plán na podporu komunit a regionů závislých na těžbě uhlí v souvislosti s transformací energetiky

Plán by měla vypracovat poradní skupina ve spolupráci s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Členy poradní skupiny by měly být zástupci regionů, odborových svazů, nevládních organizací, výzkumu a vývoje a uhelného průmyslu.

Plán se musí zaměřit na dva typy regionů:

- a) **regióny, kde lze očekávat rychlé ukončení těžby** z ekonomických, klimatických či dokonce administrativních důvodů
(zde se bude jednat především o rychlé zavedení sociálního programu)
- b) **regióny, v nichž bude těžba pokračovat ještě několik desetiletí**
(zde lze zahájit skutečnou restrukturalizaci, využít potenciálu regionu a u uhlí je nutno se soustředit na ekologickou těžbu a užívání uhlí, přičemž bude hrát významnou úlohu výzkum a vývoj)

European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen

Stanovisko EHSV bylo prezentováno 10.6. v Bruselu na 12. dialogu o uhlí s Evropskou komisí.

Ze strany Evropské komise byla **vyjádřena podpora** pro vypracování Plánu pro uhelné regiony a dohodnuta schůzka k nastavení spolupráce.

EHSV zvažuje zorganizovat na podporu vypracování Plánu v příštím roce **kulaté stoly v uhelných regionech**, pro získání dobrých zkušeností při restrukturalizaci i zjištění chyb, aby bylo možno se jim vyhnout a neopakovat je a realizovat restrukturalizaci s cílem tvorby prosperujících regionů.

*European Economic and Social Committee
Comité économique et social européen*

Stanovisko EHSV je k dispozici ve všech jazycích EU na

The text of the opinion is available in all EU languages [here](#).

Děkuji za pozornost

Dr. Renata Eisenvortová
Severní energetická a.s.

602 680 519

r.eisenvortova@sev-en.cz